

Erdôkerülôben a Mecsekben

Az OEE Pilisi Csoportja – 13 év után – újra a Mecsekben járt tanulmányúton.

Egyesületünk elnökét, a MEFA Rt. vezérigazgatóját, *Káldy Józsefet* és *Ripszám Istvánt*, az OEE Mecseki Csoportjának titkárát kerestük meg, és ôk azonnal fogadókészséget mutattak. Kétféle programot állítottak össze.

Az erdôjárásba – a millennium kapcsán – a térség erdôkhöz is fûzôdô kultúrtörténeti emlékeinek felkeresését is tervbe vették.

Pécsvárad az egykori bencés kolostorvárnál várta csoportunkat *Papp Tivadar*, a MEFA Rt. vezérigazgató-helyettese és *Szônyi János*, a kárászi erdészeti igazgatója. A kapu mellett pedig Szent István királyunkat koronázó Aszrik apát avatás előtt álló kôszobra.

A régi kolostor falai között helytörténeti és új kiállítás várt bennünket, a pannon világ hazánk déli régiójának, keresztény kultúrájának emlékeit mutatta be közel 2000 év keresztmetszetében. Makettek, fényképek kerültek elénk a pécsi ôkeresztény sírkápolna és zalavári Árpád-kori templomrom. A bencés szerzetesek fejlesztették ki a vidék szôlô- és borkultúráját. Ezt is hangsúlyos kiállításon nézhettük meg.

Majd nekivágtunk a MEFA Rt. pusztabányai erdei útjának. A keleti tömb északi kitérôjén bükköseknek egy sajátos, 40–50 évre elnyúló csoportos felújítógázós rendszerbe pillantottunk bele *Szônyi János* erdészeti igazgató segítségével. A természetes erdôfelújítás különleges képe, amikor mintegy 10% idôs bükkfa laza, fátyolszerű elhelyezkedésben lábom marad a befejezett erdôsítésben látványos, emlékfáknak. Megnyugtatásul az erdôt erdészeti feltô társadalomnak. A visszamaradó egyedek nem sok késelési rönkök őríznek, inkább böhöncök, villásfák. Alattuk pedig ott büszkélkedik az embermagasságú újulat. Más erdôrészekben kullisszában maradnak idôs állományrészek. Szabadon, de megfontoltan választva ki helyüket, térségtagoló szerepüket. Esetenként árkok, vízmôsások mentén őríz az egykori anyaállomány képét.

Az új erdôvel szembeni szak és társadalmi türelmetlenséget csillapíthatja az a tapasztalás, hogy amikor – *Szendrôdi János* vezetésével – 13 évvel ezelôtt erre jártunk, összefüggô, nagy végvágásokat láttunk. Helyükön ma már gyönyörûen virulnak a „lécessé” váló fiatal állományok.

A szabályozóktól eltérô eseti erdôfelújítások rendszerére, az erdôfenntartásra, a társadalmi elvárások kielégítésére, az erdô természetközeli kezelésére, mindezek összehangolására a Kárászi Erdészeti területén nagyon szép példákat láttunk. Példáértékû a két nagy város, Pécs és Komló szorításában a megoldás keresése, megtalálása, kivitelezése. Dicséretes az a törekvés is, ahogy a kezelô-gazdálkodó az Állami Erdészeti Szolgálat (mint tervezô és felügyeleti szervezettel) és a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal (mint szakhatósággal) közösen keresi a legjobb megoldást.

Pusztabányán a Kárászi Erdészeti erdészeti, mûszaki vezetô fogadtak öreg bükkök alatt terített asztallal.

A Zengô-csúcsstól nem messze az égzengés, esô az ebédet nem, az ebéd utáni előadásokat megkurtította.

Papp Tivadar fômérnök a MEFA Rt. mûködési területérôl, tevékenységükrôl, adottságaikról és azok kihasználásáról tájékoztatót.

Szônyi János a hosszú távú erdôkezelési tervekrôl beszélt.

Az otthoni tájra is ôhajtott esô kissé átalakította erdôjárásunkat. Az Árpád-tetői erdészeti központhoz hajtottunk. Mecseki kollégáink elővarázsolták *Adorján Ritát*, és egy zivataros órára beiratkoztunk a MEFA Rt. Erdei Iskolájába, az úgynevezett „Mókus Suli”-ba. Ismerkedtünk öt éves tevékenységével. Az iskolavezetô *Adorján Rita* áradó, lelkes gyermeknevelô, kis koponyákat formáló, megvalósult elképzelésével.

Az Árpád-tetői Erdészeti területére egy napra járnak ki Pécs, Komló, Paks iskoláinak tanulói; a városok óvónői munkaközösségei, az egyetem, a fôiskola szakirányú (biológia, földrajz szakos) hallgatói módszertani gyakorlatra. Itt kapnak olyan alapot természetrôl, tájról, erdôrôl, erdôkezelésrôl, amit csak terepen lehet igazán befogadni, tartósan elmében raktározni. Megcsodáltuk az öt éves, mégis újnak látszó épületet, oktatási terméket, ahol a látogatónapból csak szûk órát töltenek az ide érkezők, a többi az erdôben.

Tapasztaltuk a feltô-vigyázó, tárgyi értéket becsülô irányítást és a szemlélet elfogadását.

Sikondai szálláshelyünkre és a különleges rendeltetésû üdülôerdôbe *Ripszám István*, a pécsi csoport titkára kísért. Ô volt egész utunk összehangolója.

Sikondán láttuk a komlói – egykor virágzó – bányászkor lecsengését. Azokat az újkori gondokat, amikor az erdôbe húzódo telkek elôregedô erdôállományok problémáit próbálják mecseki kollégáink úgy feloldani, hogy felnôtként kezelik az üdülô és látogató vendégeket. Úgy tûnt, sikerrel tájékoztatják erdôkezelési fakitermelési terveikrôl, kivitelezésekrôl. Másfél éve sêtautak mellett elhelyezett, most is jól olvasható térképes táblák beavatják, bevonják az erdôvel való kis térségi gazdálkodás mozzanataiba. *Ripszám István* elmondása alapján, sajtón keresztül, lakossági fórumon át elfogadtatták még a tarvágas szükségességét is.

A felújítógázást már természetesen természetközelinek tartották a Mecsek e régi, kedvelt kirándulóhelyének tulajdonosai, látogatói.

Budai, visegrádi erdészkeént irigyeltük a tájékoztató táblák épségét. Mint mondták a helybeli kollégák, nem hiték, hogy egy évet megélnek-e a táblák. A tömegtájékoztatás költségeit a fahasználati általános költség viselte.

Utunk második napja is esôtôl volt áldott. A magára maradt, csak az öreg hársfák örökös társaságában lévô mánfai Árpád-házi idôkben épült, mára szépen felújított román stílusú templomocskánál álltunk meg először. Közel ezer esztendôrôl emlékeztünk meg egykor virágzó, mára már eltűnt vagy áttelepült falvakra. Ripszám Pista kedves történeteket mesélt a helynevekrôl. A közeli Budafáról Budafára szállított óriás tölgyrönkökrôl, amelyeket Mátyás király meglátva felki-

áltott: e mán fa! A Közép-Mecsek egészére kaptunk rátekintést az eső ellenére a Misina-tető kilátójának körteraszáról *Hobn Miklós* Árpád-tetői műszaki vezető kolléga segítségével.

Úgy voltunk Pécsett, hogy nem jártuk Pécs város köveit.

A mecseki bányászat utolsó éveit élő külszíni fejtést, az erdészeti munka tájvisszaalakító növény- és zöldfelületi telepítései madártávlatból tekintettük meg. Jól emlékszem, amikor 13 éve jártunk a felhagyott külszíni fejtés és meddőhányókra telepített csenevész fászkák között. E területek jó része mára zöld liget lett.

Erdőt járva erdőművelési, fahasználati feladataink összehasonlítására is sor került. Megbeszéltük, tapasztaltuk azonos gondjainkat, hasonló feladatainkat. A bányászból lett fiatal-nyugdíjas vállalkozói csapatok náluk nagyobb lehetőséget nyújtanak az élőmunka-igény kielégítésére.

Misináról a Dömörkapuhoz mentünk. A Kis-rét felé vezető erdei sétaút mellé kihelyezett erdőt, erdőkezelést ismertető színes táblákat jó állapotban láthattuk. Az alutáblára festett ábrákat, szöveget fóliával, hátsó oldalát lambériával védik. A fóliáról jól eltávolítható a falfirkák szórófestéke. Pécs városépítőinek épített emlékpihenői után, útban Orfű felé, megálltunk tisztelni a Lapi sí millecentenáriumi emlékműnél. A MEFA Rt. 1996-ban a hét törzsre emlékezve a Mecsek hét kőzetéből építette. Történelmünk neves fordulója így lett a mecsekiek sajátja.

Orfű felé gurulva a Sziget-hegység északi lejtőin a híres medvehagymás gyertyános-bükkösök árnya alatt jól látszottak a karsztképződmények a sok apró katlanszerű teber.

Az orfűi Kis-tó mellett elfogyasztott jóízű ebéd az Abaligetre kanyargó út szép kilátópontjáról mutatta meg az átalakuló, Mecsek ölelésében fejlődő tájat és búcsúzott el csoportunktól Ripszám István hcs. titkár.

Az abaligeti cseppkőbarlang csodái, időcsúszás miatt egy következő látogatásig rejtek szemünk előtt kincsüket.

Hazafelé már tűző napsütésben buszoztunk a szelíddé váló baranyai, tolna tájon. Csoportunk úton részt vett tagjai sok élménnyel, saját munkaterületükön hasznosítható tapasztalattal térhettek haza.

Mecseki kollégáink fogadása, készsége is hosszú ideig gazdagít bennünket. Köszönjük a közvetlenül kísérőknek és a háttérben működőknek is.

Kép és szöveg: **Kertész József**

Kongresszus és tanulmányút Németországban

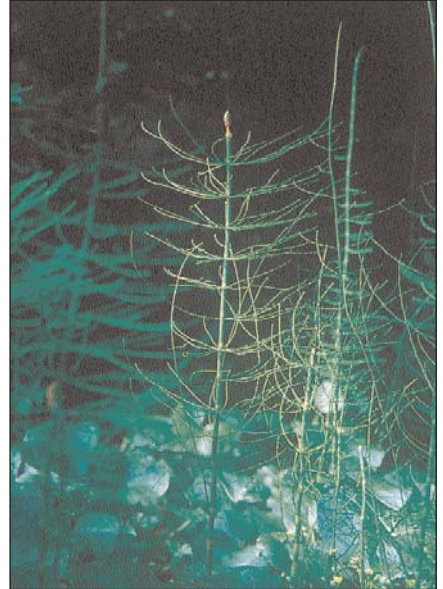
Az erdők megőrzésének titkaiból

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vezetői komoly estélyt látnak a gazdálkodói és a természetvédelmi érdekek közelítése terén a PRO SILVA módszert követő, természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás meghonosításában és elterjesztésében. Ezért ragadták meg az alkalmat, hogy képviselőik részt vegyenek a PRO SILVA EURÓPA – az EXPO 2000 HANNOVER világkiállítás részeként – megrendezésre került 2. kongresszusán.

A gazdag tudományos programból kiemelkedett *dr. Hans-Jürgen Otto* professzornak a PRO SILVA módszerre történő áttérésről tartott előadása, melynek keretében elmondta, hogy Németországban 20 éve kezdték az erdőkben a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodást. Ennek keretében a mesterségesen kialakított fenyő monokultúrák jelentős részét visszaalakítják a termőhelynek megfelelő kemény lombos állományokká. Közben az elegyarányt és az állományszerkezetet is úgy alakítják ki, hogy a biológiai sokféleség elvének érvényesítése mellett a korosztálymegoszlás és a színteztettség az erdei életközösség számára folyamatosan biztosítsa az élőhely funkció betöltését. Ennek keretében az állományokat sok esetben már a törzskiválasztó gyéritési korban erősen megbontják, és termőhely-feltáráson alapuló alátelépítéssel kialakítják azokat az állománycsoportokat, amelyek a jövő állományának a gerincét adják. A munka eredményeként az erdő képe közelít az „örök erdő” képe felé.

Rendkívül érdekes volt *dr. Gerd Wegener* professzor előadása is, amelyben az erdő szerepét az újratermelhető energiaforrás oldaláról közelítette meg. Elmondta, hogy ezt kiegészítve a nape energiával és a szélenergiával, illetve ezen energiaforrások komplex alkalmazásával a környezetbarát energiaellátás folyamatosan biztosítható lesz. Hangsúlyozta, hogy a környezetkímélő energiaellátás megszervezése a következő évek egyik legfontosabb feladata.

A kongresszus résztvevői a Knesebecki Erdészeti Igazgatóság területén néztek példákat a korosztályos erdők folyamatos borítású erdőkké törté-

nő átalakítására. Érdemes megjegyezni, hogy az igazgatóság 10 660 hektáron gazdálkodik, amelyből 9907 hektárt borít faállomány. Ennek 75 százaléka fenyő.

A tanulmányút a Walsrode-i Vogelparkba is elvezetett, amely egyike a világ legnagyobb madárparkjainak. Öt ezer különböző madarat mutatnak itt be teljesen szabad tartási körülmények között, szinte minden kontinensről és klímazónából. Kétszáznegyven ezer négyzetméteres területen erdő, park, tó, rét és patakok adják a megfelelő teret ennek a csodálatos állatvilágnak.

A szakemberek felkeresték a Nationalpark Harzot is, ahol *Barth Wolf Eberhard dr.* igazgató és *Walter Hennecke* igazgatóhelyettes fogadta a társaságot. Elmondták, hogy a nemzeti park 120 munkatársával 15 800 hektár területen gazdálkodik. Ebből a natúr zóna 47, a kezelt övezet pedig 53 százaléka.

A nemzeti parkban az igazgatóság természeti övezetben a természetes állapot megőrzésével, a kezelt övezeten pedig a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás módszerének alkalmazásával, ezen belül a bemutató övezetben a turistaforgalom szabályozásával és irányításával szerez érvényt a természetvédelem érdekeinek. Az igazgatóság munkatársai a szakszerű munkák elvégzése mellett nagy gon-